EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 30.5.2012
COM(2012) 312 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Soome 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Soome stabiilsusprogrammi (2012–2015) kohta

{SWD(2012) 312 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Soome 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Soome stabiilsusprogrammi (2012–2015) kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust[3],

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,[4]

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia, s.o strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta;[5] mõlemat dokumenti koos

---

1 EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
2 ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
3 KOM(2012) 312 final.
4 P7_TA(2012)0048 ja P7_TA(2012)0047
5 Nõukogu 26. aprilli 2012. aasta otsus 2012/238/EL

nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

(3) Nõukogu võttis 12. juulil 2011 vastu soovituse Soome 2011. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Soome ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2011–2014) kohta.

(4) Komisjon võttis 23. novembril 2011 vastu teise iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis vastavalt strateegiale „Euroopa 2020" tähistab majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise teise Euroopa poolaasta algust. 14. veebruaril 2012 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande,[6] milles nimetati Soomet ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(5) 2. märtsil 2012. kinnitas Euroopa Ülemkogu finantsstabiilsuse tagamise, eelarve konsolideerimise ja majanduskasvu tugevdamise prioriteedid. Ülemkogu toonitas vajadust saavutada diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, taastada tavapärased majandusele laenuandmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

(6) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 2. märtsil 2012 üles esitama õigeaegselt kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammi ja riiklikusse reformikavasse.

(7) Soome esitas 19. aprillil 2012 oma stabiilsusprogrammi ajavahemikuks 2012–2015 ja oma riikliku reformikava 2012. aastaks. Selleks et võtta arvesse kõnealuse kahe dokumendi omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal. Samuti on komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel põhjalikult analüüsinud, kas Soomet mõjutab negatiivselt makromajanduse tasakaalustamatus. Komisjon järeldas oma põhjalikus analüüsis,[7] et Soomes on tasakaalustamatus, kuigi see ei ole ülemäärane.

(8) Tuginedes nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 kohasele stabiilsusprogrammi hindamisele, on nõukogu arvamusel, et programmi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaariumi aastateks 2012−2013 on usaldusväärne, programmis ennustatav SKP kasv on kooskõlas komisjoni 2012. aasta kevadprognoosiga. Prognoosid on realistlikud ka seoses aastatega 2014 ja 2015, kuna neis ennustatakse SKP kasvu, mis on oluliselt väiksem kui enne kriisi ning madalam kui aastatel 2010−2011, mil majandus elavnes. Soome peamine eelarve-eesmärk 2012. aasta stabiilsusprogrammis on vähendada keskvalitsuse eelarvepuudujääki, piirates kulusid ja suurendades tulusid. Kuna valitsemissektori eelarve on keskvalitsuse eelarvepuudujäägi peamine allikas, siis aitab selle seisundi parandamine kaasa valitsemissektori eelarve tasakaalustamisele. Keskpika perioodi eelarve-eesmärk, milleks on struktuurne ülejääk suuruses 0,5 % SKPst, kajastab asjakohaselt stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Lähtudes (ümberarvutatud) struktuursest eelarvetasakaalust,[8] on Soome aastal 2011 keskpika perioodi eesmärgi

---

6 COM(2012) 68 final.

7 SWD(2012) 154 final.

8 Tsükliliselt kohandatud eelarvetasakaal pärast ühekordsete ja ajutiste meetmete arvessevõtmist, arvutatuna komisjoni talituste poolt ümber programmis esitatud teabe põhjal ja ühiselt kokkulepitud metoodikat kasutades.

täitnud, kuid kaldub sellest veidi kõrvale aastatel 2012–2015. Valitsemissektori kulude kasvumäär, arvestades kaalutlusõiguse raames võetud tulumeetmeid, on kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti kulueesmärgiga kõigil aastatel peale aasta 2015. Programmis seatakse eesmärgiks tasakaalustada valitsemissektori eelarve aastaks 2015 ja jõuda ülejääki alates aastast 2016. Valitsemissektori võla suhe SKPsse jääb kaugele alla 60 % ja programmi kohaselt tipneb võlatase 2014. aastal ligi 52 % juures SKPst ning hakkab siis langema. Lõhe Soome riigi rahanduse jätkusuutlikkuses on endiselt märkimisväärne, see tuleneb peamiselt elanikkonna vananemisest tingitud kiiresti suurenevast vanadussõltuvusmäärast. Puudujääki riigi rahanduse jätkusuutlikkuses tuleb pidevalt jälgida ja sellele vastavalt meetmeid kohandada. Soome eelarveraamistik on seotud mitmeaastaste kulude ülemmääradega, kuid omavalitsussektori suhtes neid praegu ei kohaldata.

(9) Avalike teenuste tõhusus on viimasel kümnendil vähenenud. Soome ametiasutused on juba rakendanud mitmeid reforme nimetatud probleemi lahendamiseks, kuid see tegevus on olnud aeglane, eelkõige kohalike omavalitsuste tasandil. Lisaks on pooleli üleriigiline munitsipaalreform ja keskvalitsuse töö tõhustamise kava. Täiendavat tõhususe suurendamist ja kulude kokkuhoidu on võimalik saavutada, edendades konkurentsi kaitstud era- ja avalike teenuste sektorites toodete ja tööturu reguleerituse täiendava vähendamise kaudu.

(10) Viimase aasta jooksul on Soome valitsus võtnud kasutusele uued meetmed, et vähendada noorte ja pikaajalist töötust. Need meetmed hõlmasid katseprogrammi pikaajalise töötuse vähendamiseks ja sotsiaalse garantii andmist noortele. Võetud meetmed on ambitsioonikad ja asjakohased, kuid neid tuleb nüüd rakendada, keskendudes selgelt sihtrühmade oskuste taseme ja tööturupositsiooni parandamisele. Võttes arvesse demograafilisi muutusi, on vanemate töötajate tööhõive suurendamine oluline riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks ja tööjõu nõudluse rahuldamiseks tulevikus. Eeldatava eluea tõus on olnud kiirem kui 2005. aasta pensionireformi ajal osati ette näha, mistõttu võib praegune seadusejärgne pensioniiga osutuda edaspidi liiga madalaks. Oma kavas võttis valitsus kohustuse tõsta tegelikku pensioniiga 2025. aastaks 62,4 aastani. 2012. aasta märtsis leppisid sotsiaalpartnerid kokku mitmes tööea pikendamise meetmes. Valitsus on võtnud kohustuse viia pensionireform läbi hiljemalt 1. jaanuariks 2017. Nüüd tuleks keskenduda kokkulepitud meetmete rakendamisele lühikeses perspektiivis.

(11) Soome teenindussektori reguleerivad piirangud on ikka veel tõkestavad ja turu kontsentratsioon on suur mitte ainult jaekaubanduses, vaid ka tootmisvaldkondades. Toidukaupade jaeturul on Soomes turu kontsentratsioon suurim ja toiduainete hinnad Euroopa kõrgeimate seas. Konkurentsiõiguse rikkumise eest määratavad trahvid on Soomes tavapäraselt olnud madalad, mis tekitab kahtlusi nende hoiatava mõju suhtes. Konkurentsi valdkonnas on toimunud teatav poliitikaareng, millest annab tunnistust näiteks uus riiklik konkurentsiseadus ning uus seadus, mis käsitleb maakasutuse planeerimist ja ehitamist. Valitsus on võtnud ka kohustuse käivitada uus programm konkurentsivõime edendamiseks. Seda tuleks hakata viivitamata rakendama, et tugevdada veelgi toote- ja teenusteturgude konkurentsiraamistikku.

(12) Tootlikkuse kasv Soomes on pidurdumas ja Soome ekspordiettevõtjad on viimastel aastatel kaotanud välisturgudel turuosasid. Tööjõu ühikukulu on suurenenud, kuigi mitte tootmissektoris. Mõned praegu domineerivad tööstusharud, nagu elektroonika- ja paberitööstus, näivad olevat saavutanud oma arengu tipu ja üldiselt tootmise osakaal

SKPs kahaneb. Soome ekspordib vahe- ja kapitalikaupasid peamiselt arenenud, aeglaselt kasvava majandusega riikidesse ja Soome toodetel on areneva majandusega riikides väike osakaal. Soome majandusel on vaja muutuda mitmekesisemaks nii ettevõtjate kui ka eksporditurgude osas, et tulevikus kujuneks välja mitmed tugevad eksportijad. Vaatamata Soome minevikusaavutustele teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni valdkonnas, on Soome juhtpositsioon ELi innovatsiooniliidrina ohus, kui oluliselt ei suurene uuenduslike ja kiiresti arenevate ettevõtete hulk. Selleks on vaja hõlbustada innovatsiooni, muutes teadus- ja arendustegevuse tulemused turustatavateks toodeteks ning julgustada sisenemist kiiresti kasvavatele eksporditurgudele. Lühikeses perspektiivis on oluline kasutada ja levitada laiaulatuslikku info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaalast oskusteavet ka muudes Soome tööstusharudes, sealhulgas avalikus sektoris. Seoses palgakasvuga sillutab 2011. aastal sõlmitud kolmepoolne palgakokkulepe teed tagasihoidlikule palgakasvule aastatel 2012 ja 2013, mis peaks parandama Soome positsiooni peamiste kaubanduspartnerite suhtes.

(13) Soome on võtnud mitmeid kohustusi laiendatud euroala pakti alusel. Kõnealused 2011. aastal võetud kohustused on seotud konkurentsivõime, tööhõivemäära ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse suurendamisega, samuti finantsstabiilsuse tugevdamise ja maksude kooskõlastamise tagamisega. Komisjon on hinnanud laiendatud euroala pakti raames võetud kohustuste täitmist. Soovitustes on arvesse võetud kõnealuse hindamise tulemusi.

(14) Komisjon hindas Euroopa poolaasta raames põhjalikult Soome majanduspoliitikat. Hinnati stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning esitati põhjalik analüüs. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Soome fiskaal- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada ELi üldist majandusjuhtimist, lisades ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad allpool 1.–5. soovituses.

(15) Võttes arvesse kõnealust hinnangut, on nõukogu läbi vaadanud Soome stabiilsusprogrammi ning tema arvamus[9] selle kohta on väljendatud eelkõige 1. soovituses.

(16) Võttes arvesse komisjoni põhjaliku analüüsi ja kõnealuse hindamise tulemusi, on nõukogu läbi vaadanud Soome 2012. aasta riikliku reformikava ja tema stabiilsusprogrammi. Nõukogu soovitused, mis on tehtud määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel, kajastuvad eeskätt 5. soovituses,

SOOVITAB Soomel võtta ajavahemikus 2012–2013 järgmisi meetmeid:

1. Säilitada aastal 2012 ja sellele järgnevatel aastatel stabiilne eelarvepositsioon, korrigeerides kõik kõrvalekaldumised keskpika perioodi eelarve-eesmärgist, mis tagab riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse. Aastal 2013 ja sellele järgnevatel aastatel tugevdada ja rangelt rakendada selleks eelarvestrateegiat, mida toetaksid piisavalt konkreetsed meetmed, sealhulgas täites kulueesmärgi. Jätkata jätkusuutlikkuses esineva elanikkonna vananemisega seotud lõhe suuruse iga-aastast

[9] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

hindamist ning kohandada riigi tulusid ja kulusid vastavalt pikaajalistele eesmärkidele ja vajadustele. Integreerida kohalike omavalitsuste sektor paremini mitmeaastaste kulude ülemmäärade süsteemi.

2. Võtta täiendavaid meetmeid tootlikkuse suurendamiseks ja kulude kokkuhoiu saavutamiseks avalike teenuste pakkumisel, sealhulgas struktuurimuudatused ja kulutõhusust suurendavad territoriaalsed haldusreformid, et lahendada ka elanikkonna vananemisest tekkivaid probleeme.

3. Rakendada olemasolevaid meetmeid noorte ja pikaajaliste töötute tööturupositsiooni parandamiseks, keskendudes eriti oskuste arendamisele. Võtta täiendavaid meetmeid eakamate töötajate tööhõivemäära suurendamiseks, sealhulgas vähendades ennetähtaegselt pensionile jäämise võimalusi. Võtta meetmeid seadusjärgse pensioniea tõstmiseks, et see oleks kooskõlas kõrgema eeldatava elueaga.

4. Jätkata konkurentsi suurendamist toote- ja teenusteturgudel, eelkõige jaemüügisektoris, tagades uue konkurentsiseaduse ja elutervet konkurentsi edendava uue programmi tõhusa rakendamise. Jätkata teenuste munitsipaalhangete suuremat avamist konkureerivale pakkumisele ja tagada konkurentsi erapooletus era- ja avaliku sektori ettevõtjate vahel. Võtta täiendavaid meetmeid, et tagada konkurentsiõiguse rikkumise eest määratavate trahvide hoiatav mõju.

5. Selleks et tugevdada tootlikkuse kasvu ja välist konkurentsivõimet, tuleb jätkata jõupingutusi ettevõtlusstruktuuri mitmekesistamiseks, eelkõige kiirendades innovatsioonibaasi laiendamiseks kavandatud meetmete kasutuselevõttu, jätkates samal ajal palga ja tootlikkuse suundumuste vastavusseviimist.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja